

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA BOLALARNI KITOBGA QIZIQISHINI OSHIRISH

Abdullayeva Kimyo Adilovna

Maktabgacha va maktab ta'lim vazirligi huzuridagi Maktabgacha ta'lim agentligi tasarrufidagi 341-son Eksperimental davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz maktabgacha ta'lim tashkilotlarida savodxonlikni rivojlantirishning ahamiyati, tarbiyachilarning roli va maktabgacha ta'lim sharoitida bolalarda kitobga qiziqish uyg'otishning amaliy usullarini o'rganamiz.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkilotlari, kitob, bolalar, aqliy rivojlanish, hikoya.

Bola rivojlanishining shakllanish davrida kitobga bo'lgan muhabbatni tarbiyalash kognitiv, lingvistik va hissiy rivojlanishi uchun juda muhimdir. Bu kitobxonlikka mehrni tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkilotlari zimmasiga katta mas'uliyat yuklanadi. Maqsadli va jozibador strategiyalar orqali o'qituvchilar bolalarda qiziqish uyg'otishi va kitobga bir umrlik ishtiyoq yaratishi mumkin. Agar siz haqiqatan ham farzandingizni kitobga oshno qilmoqchi bo'lsangiz, quyidagi tavsiyalarga amal qilish maqsadga muvofiq.

Tug'ilgandan boshlab bolaga kitob o'qib bering. Ha, chaqaloq hali so'zlarni tushunmaydi, lekin ona o'qigan she'rlar chaqaloqqa uning yaqinligi haqida "gapiradi". Onasining ovozi va ohangi uni tinchlantiradi. 10 oydan bir yarim yilgacha bolaning so'z boyligi shakllana boradi. U butun his-tuyg'ulari bilan dunyoni faol ravishda o'rganadi axir. Biroq kitob o'qishda to'rt daqiqadan ortiq bo'lmagan e'tibor bosqichidan oshib ketmang.

Ikki yoshdan boshlab bola alohida so'z va iboralarni hikoya sifatida qabul

qiladi va uch yoshda u nafaqat tinglovchi, balki faol suhbatdoshga ham aylanadi. Bu vaqtda u qayta o'qishga ishtiyoqni rivojlantiradi. Ularga kitobni 20 daqiqadan ortiq o'qib bermang. Bu bola ayni yoshda bardosh bera oladigan maksimaldir.

O'qishni o'yinga aylantiring. Farzandingizni erta bolalikdan kitob bilan tanishtirmoqchi bo'lsangiz, bu jarayonni o'yin tarzida olib boring. "Yodda tuting, siz eng aqlli bo'lasiz", "Katta bo'lganingizda eng yaxshi insho yozuvchi bo'lasiz" - bunday dalillar ishlamaydi. Bu kabi ta'kidlarni nutqingizdan chiqarib yuboring.

Takrorlashdan qo'rqmang. Farzandingiz bir necha yillardan beri sizdan bir xil kitobni tunda o'qishingizni so'rasa, bezovtalanmang yoki hayron bo'lmang. U shunchaki uning uchun psixologik qulaylikni ifodalaydi. Sizda ham shunday kitob bo'lishi mumkin. Agar siz uni hozir o'qisangiz, bolaligingizda boshdan kechirgan qulay holatga qaytasiz. Siz hatto ushbu kitobni bolangizga tanishtirmoqchi bo'lishingiz mumkin, ammo u siz uchun qanday bo'lsa, u uchun ham shunday bo'lishiga kafolat yo'q. Bularning barchasi juda individualdir.

She'r yodlating. Buning uchun eng maqbul vaqt – tug'ilishdan yetti yoshgacha bo'lgan davr! Bu sizdan ortiqcha qiyinchilik talab qilmaydi, chunki bu yoshda bolalar uchun yodlash oson. Bolaga adabiyotni tanlashiga ruxsat bering. Farzandingizga uni qiziqtiradigan kitoblarni tanlashiga ruxsat bering. Har bir kitob qaysidir ma'noda foydalidir. Nasr nutq mahoratini egallashga yordam beradi, she'riyat esa ritm tuyg'usini rivojlantiradi. Yaxshi o'qilgan kitob psixologik qulaylik yaratadi, notanish kitob esa yangi bilimlarni beradi. Ertak syujyetei fantaziyani, real syujyet esa hayotiy tajribani boyitadi. Qisqa hikoya ixcham hikoya qilishni o'rgatadi, uzoq hikoya esa xotirani tarbiyalaydi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari savodxonlikni rivojlantirishning ahamiyati:

Savodxonlikning erta rivojlanishi bolaning akademik muvaffaqiyati va umumiy farovonligi uchun zamin yaratadi. Bu tilni o'zlashtirish, so'z boyligini kengaytirish, tushunish va samarali muloqot qilish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bolalarni maftunkor kitob olami bilan tanishtirish orqali tarbiyachilar kelajakdagi bilim olish uchun mustahkam poydevor qo'yishlari va adabiyotga chuqur hurmat uyg'otishlari mumkin.

Tarbiyachilarning roli:

Bolalarning kitobga bo'lgan munosabatini shakllantirishda maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilari muhim rol o'ynaydi. Bolalarga kitobga bo'lgan qiziqishni tarbiyachilar uyg'otishi mumkin. Interfaol hikoyalar, qiziqarli munozaralar va yoshga mos keladigan turli matnlar bilan tanishish orqali tarbiyachilar bolalarning tasavvurlari va kitobga qiziqishlarini oshirishga yordam beradi.

Xulosa:

Yoshligidan kitob o'qishga mehr uyg'otish bolalarda hayrat, bilim va ijodkorlik tuyg'ularini kuchaytiradigan sovg'adir. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari savodxonlikni birinchi o'ringa qo'yish, boyitish tajribasini taqdim etish va ijobiy o'qish madaniyatini tarbiyalash orqali ushbu muhabbatni rivojlantirish imkoniyatiga ega. Ushbu amaliy strategiyalarni amalga oshirish va maktabgacha ta'lim tashkilotlari savodxonlikning ahamiyatini anglash orqali o'qituvchilar kitob va o'rganish dunyosini ishtiyoq bilan qabul qiladigan yosh kitobxonlarni shakllantirishda haqiqatan ham o'zgarishlar kiritishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Hasanboyeva O.U. va boshqalar. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. Toshkent Ilm ziyo,2006
- 2.M.G.Davletshin., Sh.Do'stmuxamedova, M.Mavlonov, S.To'ychiyev. —Yosh davrlari va pedagogi psixologiya. O'quv qo'llanma. Toshkent 2004
- 3.N.M.Kayumova "Maktabgacha pedagogika". "TDPU" nashriyoti, Toshkent
- 4.J.G'.Yo'ldashev Interfaol ta'lim sifat kafolati O'MOI Toshkent 2007
- 5.R.A. Mavlonova va boshqalar.Pedagogik texnologiya Fan 2008